

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

ในปัจจุบันแทบทุกประเทศในโลก ได้ให้ความสนใจต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก เพราะอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญมากต่อเศรษฐกิจของประเทศนั้น ๆ ทั้งนี้ เนื่องมาจากลักษณะของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นธุรกิจที่มีขอบเขตกว้างขวาง และครอบคลุมถึงการดำเนินธุรกิจทุกประเภทที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกสบายมากที่สุด นับตั้งแต่เริ่มออกเดินทางจนถึงจุดหมายปลายทาง ซึ่งจะเห็นได้ว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเกี่ยวข้องกับกิจการหลายประเภทด้วยกัน ได้แก่ กิจการขนส่ง ธุรกิจโรงแรม ภัตตาคาร ธุรกิจท่องเที่ยว ร้านขายของที่ระลึก เป็นต้น และธุรกิจท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ซึ่งให้บริการแก่นักท่องเที่ยวโดยเริ่มตั้งแต่การให้คำแนะนำปรึกษาแก่นักท่องเที่ยว ในด้านการเดินทางและจัดวางโปรแกรมการท่องเที่ยว การสั่งจองตั๋วเดินทาง การให้บริการจัดทำหนังสือเดินทาง บริการจัดหาที่พัก อาหาร ตลอดจนการจัดการท่องเที่ยวสถานที่ต่าง ๆ ที่น่าสนใจ นอกจากนี้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวยังมีส่วนในการเพิ่มรายได้ให้กับธุรกิจบางประเภทในทางอ้อมอีกด้วย เช่น ร้านจำหน่ายฟิล์มถ่ายรูป ร้านเสริมสวย ร้านขายของเบ็ดเตล็ด ไปรษณีย์ และการบริการโทรศัพท์ทางไกล เป็นต้น ซึ่งเมื่อรวมธุรกิจประเภทต่าง ๆ ที่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีส่วนเกี่ยวข้องเข้าด้วยกันแล้ว ก็นับได้ว่าอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นธุรกิจประเภทให้บริการที่มีขอบเขตกว้างขวางมากประเภทหนึ่ง *

ในอดีตอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทย ยังไม่ได้รับการส่งเสริมเหมือนดัง

* นฤมล สมิตินันท์, เอกสารการบรรยายวิชาการท่องเที่ยว, คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, หน้า ๑๘.

เช่นในปัจจุบัน ชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยมีจำนวนไม่มากนัก จากการสำรวจของ ท.ท.ท. ใน พ.ศ. ๒๕๐๒ ปรากฏว่ามีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเดินทางเข้ามาเยือนประเทศไทยประมาณ ๖๑,๐๐๐ คน นำเงินตราต่างประเทศเข้ามาใช้จ่าย ๑๕๘ ล้านบาท ฉะนั้นการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศจึงเป็นเพียงธุรกิจเล็ก ๆ มีคนไทยเพียงไม่กี่คนดำเนินการ^๑ ต่อมาใน พ.ศ. ๒๕๐๓ รัฐบาลได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ จึงได้จัดตั้งองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เพื่อให้การดำเนินงานของรัฐบาลค้ำนี้คล่องตัวขึ้น เป็นเหตุให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวขยายตัวอย่างรวดเร็ว จนเป็นอุตสาหกรรมที่ทำรายได้ให้กับประเทศอย่างมหาศาล ดังจะเห็นได้จากใน พ.ศ. ๒๕๒๒ รายได้จากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีมูลค่าถึง ๑๑,๒๓๒ ล้านบาท มีอัตราการเพิ่มของรายได้เมื่อเทียบกับ พ.ศ. ๒๕๒๑ ถึง ๒๖.๒๘ % (ดังตารางที่ ๑)

ตารางที่ ๑

รายได้จากการท่องเที่ยว พ.ศ. ๒๕๐๓ - ๒๕๒๒

พ.ศ.	ล้านบาท	อัตราการเพิ่ม %
๒๕๐๓	๑๘๖	—
๒๕๐๔	๒๕๐	๒๗.๕๕
๒๕๐๕	๓๑๐	๒๔.๐๐
๒๕๐๖	๓๘๔	๒๓.๐๘
๒๕๐๗	๔๓๐	๘.๑๓
๒๕๐๘	๕๐๖	๑๗.๖๗

^๑ สมลักษณ์ โศสกุล "อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว" ธนาคารกรุงเทพ
หน่วยวารสารภาษาไทย (ตุลาคม ๒๕๑๘ - มีนาคม ๒๕๑๘)

พ.ศ.	ด้านบาท	อัตราการเพิ่ม %
๒๕๐๘	๗๕๔	๔๕.๐๑
๒๕๑๐	๘๕๒	๒๖.๒๕
๒๕๑๑	๑,๒๒๐	๒๘.๑๕
๒๕๑๒	๑,๗๗๐	๔๕.๐๐๘
๒๕๑๓	๒,๑๗๕	๒๓.๘๘
๒๕๑๔	๒,๒๑๔	๑.๗๘
๒๕๑๕	๒,๗๑๘	๒๓.๗๖
๒๕๑๖	๓,๔๕๗	๒๗.๑๘
๒๕๑๗	๓,๘๕๒	๑๑.๕๒
๒๕๑๘	๔,๕๓๘	๑๗.๕๐
๒๕๑๙	๓,๙๙๐	-๑๒.๐๘
๒๕๒๐	๔,๖๐๗	๑๕.๕๖
๒๕๒๑	๘,๘๙๕	๙๓.๐๕
๒๕๒๒	๑๑,๒๓๒	๒๖.๒๙

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ส่วนจำนวนนักท่องเที่ยวใน พ.ศ. ๒๕๒๒ ก็ได้เพิ่มขึ้นจาก พ.ศ. ๒๕๒๑ เช่นกัน และใน พ.ศ. ๒๕๒๒ นี้ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยก็ได้ก้าวหน้าขึ้นมาเป็นอันดับ ๓ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคเอเชีย คือเป็นอันดับรองจากฮ่องกงและสิงคโปร์ นับว่าดีขึ้นจากเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๘ และ พ.ศ. ๒๕๑๙ ซึ่งจำนวนนักท่องเที่ยวของไทยได้ตกลงไปอยู่ในอันดับ ๔ ดังตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒

การเปรียบเทียบจำนวนนักท่องเที่ยว
ฮ่องกง สิงคโปร์ มาเลเซีย ไต้หวัน เกาหลี ญี่ปุ่น อินโดเนเซีย และ ไทย

ประเทศ	พ.ศ. ๒๕๑๖	พ.ศ. ๒๕๑๗	พ.ศ. ๒๕๑๘	พ.ศ. ๒๕๑๙	พ.ศ. ๒๕๒๐	พ.ศ. ๒๕๒๑	พ.ศ. ๒๕๒๒
ฮ่องกง	๑,๒๙๑,๙๕๐	๑,๒๙๕,๔๖๒	๑,๓๐๐,๘๓๖	๑,๕๕๙,๙๙๗	๑,๙๕๕,๖๖๙	๒,๐๕๔,๙๓๙	๒,๒๑๓,๒๐๙
สิงคโปร์	๑,๑๓๔,๔๘๓	๑,๒๓๓,๘๕๔	๑,๓๒๔,๓๑๒	๑,๔๙๒,๒๑๘	๑,๖๘๑,๙๘๕	๒,๐๔๗,๒๒๔	๒,๒๔๗,๐๙๑
ไทย	๑,๐๓๗,๙๓๗	๑,๑๐๗,๓๙๒	๑,๑๘๐,๐๗๕	๑,๐๙๘,๔๔๒	๑,๒๒๐,๖๗๒	๑,๔๕๓,๘๓๙	๑,๕๙๑,๔๕๕
มาเลเซีย	๘๖๙,๕๕๙	๑,๐๘๐,๙๒๐	๑,๑๘๓,๐๑๔	๑,๒๒๔,๘๑๕	๑,๒๒๘,๙๙๕	๑,๓๙๙,๐๕๘	๑,๔๑๖,๓๗๖
ไต้หวัน	๘๒๔,๓๙๓	๘๑๙,๘๒๑	๘๕๓,๑๔๐	๑,๐๐๘,๑๒๖	๑,๑๑๐,๑๘๒	๑,๒๗๐,๙๙๗	๑,๓๙๐,๓๘๒
เกาหลี	๖๗๙,๒๒๑	๕๑๗,๖๐๐	๖๓๒,๘๖๖	๘๓๔,๒๓๙	๙๙๙,๖๖๖	๑,๐๗๙,๓๙๖	๑,๑๒๖,๑๐๐
ญี่ปุ่น	๗๙๒,๐๐๐	๗๘๔,๖๙๐	๘๑๑,๖๗๒	๙๑๔,๙๗๒	๑,๐๗๒,๑๔๐	๑,๐๓๘,๘๗๕	๑,๑๑๒,๖๐๖
ฟิลิปปินส์	๒๔๒,๐๒๘	๔๑๐,๑๓๘	๕๐๒,๒๑๑	๖๑๕,๑๕๙	๗๓๐,๑๒๓	๘๕๙,๓๒๖	๙๖๖,๘๗๓
อินโดเนเซีย	๒๖๙,๙๗๕	๓๑๓,๔๔๓	๓๖๖,๓๕๕	๔๑๐,๒๓๗	๔๕๖,๙๐๐	๕๖๘,๖๑๔	๕๐๑,๔๓๐

ที่มา : องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

จากตารางที่ ๒ จะเห็นว่าจำนวนนักท่องเที่ยวของประเทศไทยลดลงไปใน พ.ศ. ๒๕๑๙ นั้น เนื่องมาจากต้องเผชิญกับสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำจากการขึ้นราคาน้ำมันของโลก แต่กระนั้นรายได้จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก็ยังไม่ยิ่งหย่อนไปจากอุตสาหกรรมอื่น ๆ และนับวันจะมีแต่จะเจริญก้าวหน้าขึ้น หากได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากรัฐบาลและเอกชนอย่างถูกต้อง ก็จะเป็นกลไกอันสำคัญของรัฐในการลดดุลการค้าและนำรายได้เข้าประเทศ ดังตารางที่ ๓

ตารางที่ ๓

การเปรียบเทียบรายได้จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเกี่ยวกับสินค้าอื่น ๆ

ลำดับ	พ.ศ. ๒๕๑๗		พ.ศ. ๒๕๑๘		พ.ศ. ๒๕๑๙		พ.ศ. ๒๕๒๐		พ.ศ. ๒๕๒๑		พ.ศ. ๒๕๒๒	
	สินค้าออก	ล้านบาท	สินค้าออก	ล้านบาท	สินค้าออก	ล้านบาท	สินค้าออก	ล้านบาท	สินค้าออก	ล้านบาท	สินค้าออก	ล้านบาท
๑	ข้าว	๘,๗๗๘	ข้าว	๕,๘๘๘	ข้าว	๘,๖๐๘	ข้าว	๑๓,๔๓๘	มันสำปะหลัง	๑๐,๘๘๑	ข้าว	๑๕,๕๖๖
๒	ข้าวโพค	๖,๐๓๘	ข้าวโพค	๕,๗๐๑	มันสำปะหลัง	๗,๕๑๒	มันสำปะหลัง	๗,๗๐๖	ข้าว	๑๐,๒๒๕	ยาง	๑๒,๓๖๖
๓	ยาง	๕,๐๓๕	น้ำตาล	๕,๖๘๕	น้ำตาล	๖,๘๘๒	น้ำตาล	๗,๔๔๕	<u>ทองเที่ยว</u>	๘,๘๘๘	<u>ทองเที่ยว</u>	๑๑,๒๓๒
๔	<u>ทองเที่ยว</u>	๓,๘๕๒	มันสำปะหลัง	๔,๕๘๑	ข้าวโพค	๖,๖๗๖	ยาง	๖,๑๒๒	ยาง	๘,๐๓๐	มันสำปะหลัง	๘,๘๐๖
๕	มันสำปะหลัง	๓,๗๕๗	<u>ทองเที่ยว</u>	๔,๕๓๘	ยาง	๕,๒๘๐	<u>ทองเที่ยว</u>	๔,๖๐๗	คีนุก	๗,๒๒๘	คีนุก	๘,๕๒๗
๖	น้ำตาล	๓,๗๕๗	ยาง	๓,๔๔๘	<u>ทองเที่ยว</u>	๓,๘๘๐	คีนุก	๔,๕๔๑	สิ่งทอ	๖,๘๐๐	สิ่งทอ	๘,๗๘๕

ที่มา : รายได้จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว อ.ส.ท. สำนักงานสถิติแห่งชาติ
ธนาคารแห่งประเทศไทย

จากตารางใน พ.ศ. ๒๕๑๘ และ พ.ศ. ๒๕๑๙ ซึ่งประเทศไทยประสบกับสภาวะ
 ปัญหาทางเศรษฐกิจทำให้การท่องเที่ยวยุติลงตกลงไปอยู่ในอันดับที่ ๕ และที่ ๖ ตามลำดับ แต่
 ต่อมาใน พ.ศ. ๒๕๒๐, ๒๕๒๑ และ พ.ศ. ๒๕๒๒ รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มสูงขึ้น โดย
 เลื่อนมาเป็นอันดับที่ ๕ ใน พ.ศ. ๒๕๒๐ และที่ ๓ ใน พ.ศ. ๒๕๒๑ และ พ.ศ. ๒๕๒๒ รายได้
 ก็พุ่งสูงขึ้นอย่างน่าพอใจ ซึ่งถ้าเราสามารถทำได้เช่นนี้ตลอดไป รายได้จากการท่องเที่ยวก็จะ
 สามารถช่วยคลุ้ยการชำระหนี้เงินของประเทศได้ ในขณะที่เราขาดคลุ้ยการค้ากับต่างประเทศมา
 โดยตลอดและถ้าหากประเทศไทยสามารถเพิ่มรายได้จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้ตลอดไป
 การท่องเที่ยวก็จะมีบทบาทสำคัญในการช่วยรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศไทยใน
 อนาคตได้เป็นอย่างดี สำหรับจำนวนค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวต่อคนต่อวัน ทาง ท.ท.ท.
 ได้ทำการสำรวจร่วมกับกองตรวจคนเข้าเมืองไว้ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๐๗ - ๒๕๒๒ ดังนี้

พ.ศ. ๒๕๐๗ - ๒๕๑๒	นักท่องเที่ยวใช้จ่ายเฉลี่ย/คน/วัน ๓๐.๐ ดอลลาร์สหรัฐ
(สำรวจ พ.ศ. ๒๕๐๗)	
พ.ศ. ๒๕๑๓ - ๒๕๑๖	นักท่องเที่ยวใช้จ่ายเฉลี่ย/คน/วัน ๓๖.๗ ดอลลาร์สหรัฐ
(สำรวจ พ.ศ. ๒๕๑๓)	
พ.ศ. ๒๕๑๗ - ๒๕๑๘	นักท่องเที่ยวใช้จ่ายเฉลี่ย/คน/วัน ๓๗.๘ ดอลลาร์สหรัฐ
(สำรวจ พ.ศ. ๒๕๑๗)	
พ.ศ. ๒๕๒๐	นักท่องเที่ยวใช้จ่ายเฉลี่ย/คน/วัน ๔๐.๕ ดอลลาร์สหรัฐ
(โดยประมาณ)	
พ.ศ. ๒๕๒๑	นักท่องเที่ยวใช้จ่ายเฉลี่ย/คน/วัน ๖๑.๘ ดอลลาร์สหรัฐ
(สำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑)	
พ.ศ. ๒๕๒๒	นักท่องเที่ยวใช้จ่ายเฉลี่ย/คน/วัน ๖๗.๘ ดอลลาร์สหรัฐ

ตารางที่ ๔

จำนวนวันพักเฉลี่ย

พ.ศ.	จำนวนวัน
๒๕๑๑	๔.๒๓
๒๕๑๒	๔.๘๘
๒๕๑๓	๔.๘๒
๒๕๑๔	๔.๘๗
๒๕๑๕	๔.๘๓
๒๕๑๖	๔.๗๐
๒๕๑๗	๔.๘๓
๒๕๑๘	๕.๐๗
๒๕๑๙	๕.๐๙
๒๕๒๐	๔.๕๑
๒๕๒๑	๔.๓๔
๒๕๒๒	๕.๐๙

ที่มา . กองตรวจคนเข้าเมือง

จากตารางที่ ๔ จะเห็นได้ว่าจำนวนวันพักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนประเทศไทยเพิ่มขึ้นในอัตราช้ามาก และอยู่ในอัตรานี้มาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๘ - ๒๕๒๒

จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในประเทศไทย

พ.ศ.	จำนวนนักท่องเที่ยว	อัตราการเพิ่ม %
๒๕๐๓	๘๑,๓๔๐	-
๒๕๐๔	๑๐๗,๗๕๔	๓๒.๔๗
๒๕๐๕	๑๐๓,๘๐๘	๒๑.๓๘
๒๕๐๖	๑๘๕,๐๗๖	๔๘.๑๓
๒๕๐๗	๒๑๑,๘๒๔	๘.๖๓
๒๕๐๘	๒๒๕,๐๒๕	๖.๑๘
๒๕๐๙	๒๘๕,๑๑๗	๒๖.๗๐
๒๕๑๐	๓๓๕,๘๔๕	๑๗.๗๘
๒๕๑๑	๓๗๗,๒๖๒	๑๒.๓๓
๒๕๑๒	๔๖๘,๗๘๔	๒๔.๕๒
๒๕๑๓	๖๒๘,๖๗๑	๓๓.๘๒
๒๕๑๔	๖๓๘,๗๓๗	๑.๖๐
๒๕๑๕	๘๒๐,๗๕๘	๒๘.๕๐
๒๕๑๖	๑,๐๓๗,๗๓๗	๒๖.๔๓
๒๕๑๗	๑,๑๐๗,๓๘๒	๖.๗๔
๒๕๑๘	๑,๑๘๐,๐๗๕	๖.๕๖
๒๕๑๙	๑,๐๘๘,๔๔๒	- ๖.๑๘
๒๕๒๐	๑,๒๒๐,๖๗๒	๑๑.๑๒
๒๕๒๑	๑,๔๕๓,๘๓๘	๑๙.๑๐
๒๕๒๒	๑,๕๘๑,๔๕๕	๘.๘๗

ที่มา : กองตรวจคนเข้าเมือง

จากตารางที่ ๕ จะเห็นได้ว่าจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในประเทศไทยตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๓ ถึง พ.ศ. ๒๕๒๒ มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นตามลำดับ ยกเว้นใน พ.ศ. ๒๕๑๕ จำนวนนักท่องเที่ยวได้ลดลงเพียงปีเดียว เนื่องมาจากภาวะเศรษฐกิจการขึ้นราคาน้ำมันของโลกดิ่งไต่ถล่มมาแล้ว และในปีต่อมาจำนวนนักท่องเที่ยวก็ได้เพิ่มขึ้นอีกคือ พ.ศ. ๒๕๐๓ มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพียง ๘๑,๓๔๐ คน และเพิ่มขึ้นเป็น ๑,๑๘๐,๐๗๕ คน ใน พ.ศ. ๒๕๑๔ และกลับลดลงใน พ.ศ. ๒๕๑๕ จำนวนนักท่องเที่ยวลดลงไป ๘๑,๖๓๓ คน หรือร้อยละ ๖.๘๑ ส่วน พ.ศ. ๒๕๒๒ จำนวนนักท่องเที่ยวได้เพิ่มขึ้นเป็น ๑,๕๘๑,๔๕๕ คน หรือร้อยละ ๘.๘๗

คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย

การเดินทาง (Travelling) หมายถึงการขนส่งบุคคลจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง เพื่อวัตถุประสงค์ในแง่ธุรกิจหรือการท่องเที่ยว หรือแสวงหาสถานที่ซึ่งให้เป็นประโยชน์และความพอใจต่อตัวเขาเอง

การท่องเที่ยว (Tourism) ตามหลักสากลการท่องเที่ยวมีความหมายหลายประการ คนอาจเดินทางไปไหน ๆ ใดหลายวิธี หลายทาง และด้วยเหตุผลต่าง ๆ กัน แต่การเดินทางที่เป็นการท่องเที่ยวจะต้องมีเงื่อนไขอย่างน้อยครบถ้วน ๓ ประการ ตามที่ International Union of official Travel Organization (IUOTO)

ได้กำหนดหลักสากลเอาไว้ คือ

๑. ต้องเป็นการชั่วคราว
๒. ต้องเป็นไปตามความจงใจความต้องการของผู้เดินทาง
๓. ต้องมิใช่เพื่อการรับสินจ้างในการนั้น ๆ

คณะกรรมการสถิติแห่งชาติและคณะกรรมการจัดความสะดวก (Facilitation Commission) ขององค์การbinพลเรือนระหว่างชาติ จึงได้รวบรวมบทนิยามของสันนิบาตประชาชาติ สหประชาชาติ และของ IUOTO แล้วบัญญัติศัพท์ขึ้นใหม่เรียกว่า Visitor แทนคำว่า Tourist ซึ่งแปลเป็นภาษาไทยก็คือ "ผู้มาเยือน" พร้อมทั้งได้อธิบายความหมายไว้ดังนี้

ผู้มาเยือน (Visitor) หมายถึงบุคคลที่เดินทางไปในประเทศใดประเทศหนึ่ง ซึ่งมีที่พักคืนที่อยู่โดยปกติของบุคคลนั้นด้วยเหตุผลต่าง ๆ ตามแต่กรณี แต่ทั้งนี้ต้องมีเงื่อนไขประกอบอาชีพรายได้

ผู้มาเยือนแบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภท

๑. นักท่องเที่ยว
๒. นักทัศนจาร

นักท่องเที่ยว ได้เข้ามาเยือนชั่วคราว โดยพักอาศัยอยู่ในประเทศที่มาเยือนเป็น เวลาไม่น้อยกว่า ๒๔ ชั่วโมง การเดินทางดังกล่าวอาจเกิดจากเหตุจูงใจดังต่อไปนี้

๑. การใช้เวลาว่างในเรื่องต่าง ๆ เป็นการหาความสำราญ การหยุดพักผ่อน การศึกษา ฯลฯ
๒. กิจกรรมทางธุรกิจ การเยี่ยมญาติ การประชุม ฯลฯ

นักท่องเที่ยว ได้เข้ามาเยือนเป็นการชั่วคราว โดยใช้เวลาอยู่ภายในประเทศที่มาเยือนเพียงวันเดียวและไม่พักค้างคืนในประเทศนั้น ๆ ทั้งนี้ รวมถึงผู้โดยสารที่มากับเรือ ทหารนายควย

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ประกอบด้วยธุรกิจดังต่อไปนี้

๑. ธุรกิจโรงแรม
๒. ธุรกิจท่องเที่ยว
๓. ภัตตาคาร
๔. ร้านขายของที่ระลึก
๕. กิจกรรมการขนส่ง

ธุรกิจท่องเที่ยว ในวิทยานิพนธ์นี้หมายถึงกิจการท่องเที่ยวทั้งบริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วน และบุคคลคนเดียวเป็นเจ้าของ

ท.ท.ท. หมายถึง การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

เนื่องจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวนั้น เป็นที่ยอมรับกันแล้วว่าเป็นอุตสาหกรรมที่มี กิจการกว้างขวางใหญ่โตดังที่ได้อธิบายไว้แล้วข้างต้น แต่สำหรับวิทยานิพนธ์นี้จะขอศึกษาเน้นหนัก ไปในด้านการดำเนินงานของธุรกิจท่องเที่ยว ซึ่งเป็นกิจการในด้านการให้บริการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวทั้งคนไทยและชาวต่างประเทศที่เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย เพราะว่ากิจการของธุรกิจท่องเที่ยวนี้ ก็เป็นส่วนประกอบอันหนึ่งที่มีความสำคัญต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าองค์ประกอบอื่น ๆ ในธุรกิจประเภทนี้ และประเทศไทยนั้นเป็นประเทศที่มีภูมิประเทศที่สวยงามมาก มีทั้งชายหาดที่ขาวสะอาด ทะเลที่น้ำใต้ว มีภูเขา พันธุ์ไม้ป่ามากมาย และอื่น ๆ สรุปได้ว่า ลักษณะของภูมิประเทศเอื้ออำนวยให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวได้เป็น

อย่างนี้ นอกจากภูมิประเทศแล้วเรายังมีชนบทรอบนิยมประเพณีโบราณ และสถานที่ซึ่งมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ให้นักท่องเที่ยวได้ชมเพื่อหาความเพลิดเพลินสำราญใจ และให้ความรู้แก่ผู้ที่สนใจในเรื่องโบราณคดีสำหรับศึกษาอีกเป็นจำนวนมาก ถ้าไม่มีธุรกิจท่องเที่ยวอันเป็นตัวกลางในการเชื่อมโยงระหว่างนักท่องเที่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ เหล่านี้ ชนบทรอบนิยมน้อยๆ ชนบทรอบนิยมประเพณีอันสวยงาม แม้แต่สถานที่สำคัญๆ ของทางประวัติศาสตร์ในอดีตก็จะเป็นการลำบากที่นักท่องเที่ยวจะเข้าไปชื่นชมกับชนบทรอบนิยมน้อยๆ หรือใกล้ชิดกับความสวยงามและหาความรู้จากสิ่งที่ดีๆ ของประเทศไทย

ดังนั้น ส่วนหนึ่งจึงได้ทำการศึกษาปัญหาในด้านการดำเนินงาน เพราะว่ากิจกรรมของธุรกิจท่องเที่ยวอันเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนมาก และเพื่อที่จะจัดรูปแบบของการท่องเที่ยวให้เหมาะสมตามความต้องการของกลุ่มคนแต่ละกลุ่มแต่ละท้องถิ่น นอกจากนี้ยังจะต้องศึกษาถึงมาตรฐานของธุรกิจท่องเที่ยวที่จะดำเนินธุรกิจประเภทนี้ว่าควรอยู่ในระดับใด เพื่อจะได้บริการแก่นักท่องเที่ยวให้เป็นแบบเดียวกัน เพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาใช้บริการและประการสำคัญที่สุดเพื่อจะได้ไม่ต้องมาตัดราคากันเอง ซึ่งจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ธุรกิจท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวส่วนรวมของประเทศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในปัจจุบันนี้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทย ได้มีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว จึงทำให้เกิดธุรกิจท่องเที่ยวขึ้นอย่างมากมายเช่นเดียวกัน แต่ธุรกิจท่องเที่ยวเหล่านี้บางแห่งหาใช้ธุรกิจท่องเที่ยวอย่างแท้จริง เพียงแต่แอบอ้างว่าเป็นธุรกิจท่องเที่ยวแต่กลับดำเนินการในด้านการหลอกลวงนักท่องเที่ยวบ้าง เป็นสำนักงานจัดหาคนงานให้กับบริษัทต่างประเทศบ้าง ฯลฯ ซึ่งจะทำให้ธุรกิจท่องเที่ยวที่ดำเนินกิจการในค่าน้อยอย่างแท้จริงเสียหาย ทำให้ประชาชนโดยทั่วไป และโดยเฉพาะอย่างยิ่งนักท่องเที่ยวที่เป็นชาวต่างประเทศผู้เข้ามาท่องเที่ยวและต้องการใช้บริการเกิดความเข้าใจผิด ฉะนั้น จึงต้องการวิเคราะห์ถึงการดำเนินงานของธุรกิจท่องเที่ยวเพื่อเป็นแนวทางที่ถูกต้อง ดังนั้น วัตถุประสงค์ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ

๑. ศึกษาถึงแหล่งท่องเที่ยวในปัจจุบัน แนวทางและมาตรการในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

๒. ศึกษาวิธีการดำเนินงานของธุรกิจท่องเที่ยวในปัจจุบัน

๓. ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของธุรกิจท่องเที่ยว เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะแก่ผู้ที่มีส่วน

เกี่ยวข้องของ

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้กำหนดเอาจากธุรกิจท่องเที่ยวที่อยู่เฉพาะในกรุงเทพมหานครเท่านั้น เท่าที่ ท.ท.ท. ได้รวบรวมเอาไว้ทั้งสิ้นมี จำนวน ๑๗๒ บริษัท โดยการสุ่มตัวอย่างอย่างมีระบบ Systematic Random Sampling ร้อยละ ๕๐ ของจำนวนธุรกิจท่องเที่ยวทั้งหมดที่ ท.ท.ท. ได้รวบรวมรายชื่อไว้ คิดเป็นจำนวนตัวอย่าง ๘๖ ตัวอย่าง

วิธีศึกษาวิจัย

๑. ศึกษาข้อมูลปฐมภูมิ ข้อมูลปฐมภูมิได้มาจาก ๒ ทาง คือ

ก. การสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์นั้นได้ทำการสัมภาษณ์ทั้งผู้จัดการบริษัทซึ่งเป็นเจ้าของกิจการเอง ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้และมีความชำนาญในการดำเนินธุรกิจท่องเที่ยวเป็นอย่างดี เพื่อให้ได้ข้อมูลต่าง ๆ มาสร้างแบบสอบถามขึ้น นอกจากนั้นยังสัมภาษณ์มัคคุเทศก์ซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องในค่านนี้เช่นเดียวกัน มัคคุเทศก์ก็เป็นอีกหน้าที่หนึ่งซึ่งมีความสำคัญสำหรับธุรกิจท่องเที่ยวอย่างมาก เพราะว่าเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับนักท่องเที่ยวมากที่สุด เป็นผู้ที่จะแสดงให้เห็นภาพพจน์ว่าบริษัทนั้นมีประสิทธิภาพอย่างไร มีความสามารถแค่ไหน มีความรู้ในเรื่องนี้คืออะไร

ข. โดยใช้แบบสอบถาม ได้สอบถามไปยังผู้จัดการธุรกิจท่องเที่ยวต่าง ๆ โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ ร้อยละ ๕๐ จากรายชื่อธุรกิจท่องเที่ยวที่ ท.ท.ท. ได้รวบรวมเอาไว้ดังกล่าวมาแล้ว

๒. ศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ ข้อมูลทุติยภูมิที่อ้างอิงหรือเป็นแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์ได้มาจากการรวบรวมข้อมูลทางคานเอกสารจากห้องสมุดทั้งของทางราชการ เอกชน จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย รายงานต่าง ๆ เอกสารการสัมมนาของทั้งหน่วยราชการ

และเอกชนที่ทำขึ้น เช่น จุดสำราชนาคารกรุงเทพฯ "อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว" รายงานวิจัยเรื่อง สถานการณ์ท่องเที่ยวในประเทศไทย สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย บทความในวารสารจุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์ รายงานผลการวิจัยเรื่อง การส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวโดยการพัฒนาธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว สรุปรายงานผลการวิจัย บทบาทของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ หน่วยวิจัยสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย

๓. การประมวลผลข้อมูล จากข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิที่ได้มา จะนำมาวิเคราะห์สรุปผล และเสนอแนะ

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

๑. ได้ทราบการดำเนินงานของธุรกิจท่องเที่ยว ซึ่งเป็นกลไกอันหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว อันทำหน้าที่ในการนำชาวต่างประเทศที่เข้ามาในประเทศไทยไปยังสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ

๒. เพื่อให้ได้ทราบมาตรการการของรัฐบาลในการให้ความคุ้มครองแก่ธุรกิจที่ดำเนินการในรูปของธุรกิจท่องเที่ยว

๓. เป็นประโยชน์ต่อบุคคลภายนอกทั่วไปที่จะใช้บริการของธุรกิจท่องเที่ยวที่มีอยู่

๔. เพื่อเป็นการเสนอแนะแนวทางในการดำเนินงานแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อันจะนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

005773